

Het huwelijk, goed nieuws

Op weg naar een kerkelijk huwelijk

DE DRIE HALTES

In de periode van de huwelijksvoorbereiding vormen drie haltes de basis voor het contact tussen het koppel en de lokale geloofsgemeenschap (federatie of pastorale eenheid). Daarom zijn deze drie haltes de drie ankerpunten van een goede huwelijksvoorbereiding.

DE EERSTE HALTE

EEN GASTVRIJ ONTHAAL

Inhoud

Een gewijde bedienaar of een medewerker van de parochie ontvangt het koppel hartelijk en beluistert hun vraag om te trouwen voor de kerk met een open hart. Het gesprek vindt plaats 6 maanden tot 1 jaar voor de huwelijksviering, op het parochiesecretariaat of, bij voorkeur, bij het koppel of bij de pastoor thuis.

Doelstellingen

- Het koppel voelt zich welkom.
- Kennismaken met het koppel.
- Het koppel informeren over het voorbereidingstraject.
- Data en contactgegevens doorgeven.

Programma (1 uur)

5 min Welkom

15 min Kennismaking

10 min De liefde

25 min De voorbereiding

5 min Afsluitend gebed

Verloop en aanpak

Kies een plaats die warmte en gezelligheid uitstraalt, vermijd een (vergader)tafel, telefonisch onderhoud of louter e-mailverkeer. Wees waakzaam dat de privacy voldoende kan gegarandeerd worden om in vertrouwen te kunnen spreken.

1. Welkom

Beste N en N,

Van harte welkom, ik ben heel blij jullie te leren kennen.

Mag ik iets aanbieden? Laten we gaan zitten.

Ik ben (naam, verantwoordelijkheid)

[Heel kort, maar toch belangrijk ook even jezelf voor te stellen.]

2. Kennismaking

De liefde brengt jullie naar de kerk. Jullie willen graag trouwen.

Ik ben benieuwd naar jullie verhaal.

Waar woon je? Van waar ben je afkomstig? Wonen jullie (al) samen?

Hebben jullie (al) kinderen? Waar ben je zoal mee bezig?

[Dit zijn suggesties om het gesprek te openen. De bedoeling is de mensen zelf te leren kennen, hun geschiedenis en huidige situatie.]

3. De liefde

Jullie liefde voor elkaar is een wonder. Voor christenen heeft jullie liefde alles met God te maken, want God is liefde. Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Jullie willen graag voor de Kerk trouwen, want je bent naar hier gekomen. Hoop je dat je huwelijk voor de Kerk iets zal toevoegen aan je relatie? Zo ja, wat? Wat verlang je van de Kerk?

[Bedoeling hier is te peilen naar hun liefde voor elkaar, welke weg ze hebben afgelegd, waar ze nu staan en wat ze verwachten. Belangrijk is een houding van empathisch luisteren.]

4. De voorbereiding

Jullie willen kerkelijk huwen. Dit is een belangrijke levenskeuze. We gaan daarom graag een tijdje met jullie mee op stap. We stellen als voorbereiding op jullie huwelijk een traject voor.

Geef duidelijk mee hoe ze zich kunnen aanmelden voor de huwelijksvoorbereiding. Waar mogelijk geef je data, locaties en contactgegevens op papier mee aan het koppel.

Je wijst hen erop dat ze voor het openen van het huwelijksformulier op korte termijn contact moeten opnemen met ... (naam en contactgegevens).

Bedankt voor dit gesprek. Ik wens jullie een mooie en verrijkende voorbereiding op jullie huwelijk!

5. Afsluitend gebed

Ik wil afsluiten met een gebed, als jullie dat goed vinden.

*“Heer, ik wil U danken dat N en N naar de kerk zijn gekomen.
Wil hen zegenen en hun liefde behoeden. Amen.”*

[Je kunt het koppel een gebedskaart meegeven en hen uitnodigen af en toe samen te bidden.]

DE TWEEDE HALTE

EEN HUWELIJSZONDAG

Inhoud

Eén (of twee) keer per jaar nodigt de lokale kerkgemeenschap alle koppels uit die zich voorbereiden op het huwelijk, evenals de gehuwden van het voorbije jaar, op een huwelijkszondag. Afhankelijk van de lokale realiteit kan dit ook op een zaterdagavond zijn.

De bedoeling is de koppels een gastvrije en hartverwarmende kerkervaring te laten beleven.

Doelstellingen

- De koppels beleven een gastvrije en hartverwarmende kerkervaring.
- De koppels ontmoeten andere koppels die getrouwd zijn of willen trouwen voor de kerk.
- De koppels begrijpen de betekenis van het huwelijks sacrament.

Programma

Vooraf	Uitnodiging en welkom
60 min	Catechese en uitwisseling
45 min	Viering
30 min	Ontmoeting

Verloop en aanpak

De viering wordt best voorzien in de ‘Tijd door het jaar’.

1. Vooraf: uitnodiging en welkom

Nodig best lang op voorhand persoonlijk de mensen uit.

Voorzie kinderopvang indien nodig.

De ontmoeting kan bijvoorbeeld één uur voor de viering beginnen met een kopje koffie, een aangepast drankje voor de kinderen en een ontbijtkoek.

2. Catechese en uitwisseling

Na een woord van welkom start de catechese “Van liefde naar belofte”.

Hier stellen we twee mogelijke werkwijzen voor om stil te staan bij het huwelijk als belofte.

Optie 1

Splits de deelnemers op in groepjes van vier tot zes personen. Voorzie voor elke deelnemer een blad met (zie bijlage):

- de huwelijksbelofte uit de orde van dienst¹
- een trouwbelofte die vooral een liefdesverklaring is

Individuele opdracht (5'): duid vijf verschillen aan tussen beide teksten.

Groepsgesprek (10'): wissel de verschillen onderling met elkaar uit.

<p>Liefste, Jij bent het beste wat mij is overkomen. Bij jou voel ik mij thuis en kan ik mezelf zijn. Ik wil een goede man/vrouw voor jou zijn. Jij bent mijn 'soul mate' voor het leven.</p>	<p>Ik wil je man / vrouw zijn en ik beloof je trouw te blijven in goede en kwade dagen, in armoede en rijkdom, in ziekte en gezondheid. Ik wil je liefhebben en waarderen al de dagen van mijn leven.</p>
--	--

Plenair gedeelte (30'):

- Verslag uit de groepjes: *welke verschillen heb je ontdekt? Wat vind je waardevol aan de huwelijksbelofte uit de orde van dienst?*

- Duiding: in de huwelijksbelofte ligt het accent op de aanvaarding van de ander, in alle omstandigheden, en de belofte om graag te zien, al de dagen van het leven. In de andere tekst ligt de klemtoon meer op de subjectieve ervaring en zelfontplooiing. Een echte belofte wordt niet geformuleerd.

Optie 2

Splits de deelnemers op in groepjes van vier tot zes personen. Voorzie voor elke deelnemer een blad met de huwelijksbelofte en onderstaande gespreksvragen (zie bijlage).

Ik wil je man / vrouw zijn
en ik beloof je trouw te blijven
in goede en kwade dagen,
in armoede en rijkdom,
in ziekte en gezondheid.

¹ 'Orde van dienst voor de liturgie van het huwelijk', Licap s.v., 1040 – D/1981/0279/025.

***Ik wil je liefhebben en waarderen
al de dagen van mijn leven.***

Deze belofte staat vol prachtige woorden met een heel rijke betekenis. Je vindt deze woorden hierboven afgedrukt. Schrijf eerst zelf bij elk woord of groepje woorden wat je hierbij ervaart.

Deze vragen kunnen je op weg helpen.

- Wat was een *'goede dag'* voor jullie relatie en wat was een *'kwade dag'*?
- Heb je toen *trouw* ervaren?
- Heb je al *rijkdom* en *armoede* ervaren? Daarmee bedoelen we ook periodes dat het heel goed ('rijke' periodes) of minder goed ('arme' periodes) gaat in de relatie.
- Hebben jullie al *ziekte* of *gezondheid* ervaren? Hoe gingen jullie daarmee om?
- Merk je dat je partner je liefheeft en waardeert? Wat betekent dit voor jou?

Noteer deze herinneringen in een paar woorden. Na afloop deel je deze verhalen met elkaar.

3. Viering

De koppels die zullen huwen en de gehuwden, worden uitgenodigd om actief deel te nemen aan de viering. Enkele suggesties:

- Bij de intredeprocessie kunnen enkele koppels (van verschillende leeftijden) voor de priester uit gaan.
- Bij het welkomstwoord drukt de voorganger zijn dankbaarheid uit voor de aanwezigheid van mensen die in het huwelijk willen treden. En de wens om samen te bidden en te vieren: de liefde beleven en bezingen als een Godsgeschenk.
- Bij de homilie wordt mogelijk de link gelegd tussen het evangelie en het huwelijk, als beeld van Gods verbond met ons.
- Bij de voorbede kan de voorganger/lector een voorbede voorzien voor gehuwde koppels en voor koppels die zullen huwen. Indien mogelijk leest een koppel voor.
- Tijdens de slotzegen spreekt de priester een gebed en een zegen uit over de mensen die zich op het huwelijk voorbereiden.

[Daar waar er een "1ste dag" of "catechese op zondag" is, kan de huwelijkszondag ermee verbonden worden.]

4. Ontmoeting

Na de viering wordt iedereen uitgenodigd elkaar te ontmoeten bij een glaasje.

DE DERDE HALTE

AFWERKING VAN HET HUWELIJKSFOMULIER

VOORBEREIDING VAN DE HUWELIJKSVIERING

Inhoud

De pastoor (of medepastoor of diaken) vult het canonieke gedeelte van het huwelijksformulier in. Het pastoraal gedeelte van het huwelijksformulier kan ook door de voorganger van de huwelijksviering worden ingevuld. Voor de huwendes is er een invulblad, een voorbereidingsblad/aandenken bij het invullen van het pastoraal gedeelte van het dossier. Dit kan (o.a.) vorm krijgen door een terugblik op de voorbereiding. Samen met de voorganger krijgt de huwelijksviering concreet vorm.

Doelstellingen

- De canonieke vereisten voor het huwelijk zijn vervuld.
- Het pastorale gedeelte van het huwelijksformulier wordt ingevuld.
- De afspraken over de huwelijksviering zijn helder.

Verloop en aanpak

1. Het huwelijksformulier

Intussen zijn jullie al een tijdje op weg naar het huwelijk. In het begin werd een huwelijksdossier voor jullie geopend. Nu is het tijd om het verder te bespreken en in te vullen. Eerst gaan we het canonieke gedeelte verder aanvullen. Daarna willen we vooral tijd nemen voor het pastorale gedeelte.

De vragen in het huwelijksformulier en de inleidingen daarbij zijn een goede leidraad voor de pastoor om het gesprek te voeren. Er is ook een bijlage voor de huwendes, om hen op weg te helpen bij het beantwoorden van de vragen.

We citeren Stefaan Franco² over het nieuwe huwelijksdossier. Het pastorale gedeelte (p. 5-12) bestaat in feite uit **twee onderdelen**: een inlegblad dat door de kerkelijk verantwoordelijke wordt ingevuld (p. 5-8) en een deel dat aan de huwendes wordt meegegeven als achtergrond en inspiratiebron bij het gesprek (p. 9-12).

² Franco, S. (2018) "Het huwelijksdossier. Wijzigingen vanaf 1 januari 2018.", hoofdstuk "Vernieuwing van het pastoraal gedeelte", Kerkinzicht 02/2018, p. 9.

Het gesprek focust eerst op het **verhaal van het koppel en de motivering** van hun keuze voor een kerkelijk huwelijk. Wat is hun verhaal? Welke huwelijksvoorbereiding volgen ze? Waarom willen zij kerkelijk huwen? Welke ervaringen hebben zij persoonlijk en als koppel met het geloof? Hoe kunnen zij samen hun geloof beleven en verdiepen? Om het gesprek te stofferen zijn op het blad van de huwend en bruidegom inspirerende suggesties voorzien die rekening houden met de vaak verscheiden achtergrond van bruid en bruidegom op het vlak van geloof.

In het tweede onderdeel van het gesprek komt dan de eigenheid van het christelijk huwelijk in beeld: vrij, onverbreekbaar, trouw, bereid tot engagement voor de relatie, kinderen en hun christelijke opvoeding. Hier vertrekt men van de huwelijksliturgie: de ondervraging, de huwelijksbelofte en de huwelijkszegen. Tot slot ondertekenen bruid en bruidegom hun huwelijksverklaring.

Het dossier bevat verder een **privacyverklaring** overeenkomstig de wetgeving inzake de bescherming van de privélevenssfeer (p. 13). De huwend en bruidegom kunnen er aangeven hoe zij de omgang met hun persoonsgegevens en beeldmateriaal in de kerkelijke media geregeld willen zien. Dit kan de zaken ingewikkelder maken maar als kerk willen we ons niet onttrekken aan maatschappelijke evoluties inzake privacy. Deze verklaring is aangepast aan de wetgeving die in 2018 van kracht werd. Goede informatie vooraf kan allicht veel vragen oplossen. In ieder geval moeten de wensen van bruid en bruidegom gerespecteerd worden. Dit biedt het meeste rechtszekerheid.

Tot slot worden op p. 14 enkele **basisafspraken** opgesteld met als belangrijkste vraag: **wie stelt het huwelijksdossier op?** Voor het bisdom Brugge is er op dit punt een ingrijpende wijziging. Tot nu toe werd het huwelijksdossier opgemaakt in de pastorale eenheid waar het huwelijk plaatsvindt. In afspraak met de Belgische bisdommen wordt voortaan de pastoor waar (één van) de huwend en bruidegom wonen verantwoordelijk voor het invullen.

Het is van groot belang om het hele dossier – canoniek en pastoraal luik – **zo volledig en waarheidsgetrouw mogelijk** in te vullen, voorzien van de nodige handtekeningen en parochiestempels.

Voor meer informatie verwijzen we naar:

- Franco, S. (2018) “Het huwelijksdossier. Wijzigingen vanaf 1 januari 2018.”, hoofdstuk “*Vernieuwing van het pastoraal gedeelte*”, Kerkinzicht 02/2018, p. 9.
- Franco, S. (2018) “Het nieuwe huwelijksdossier: wie doet wat?”, Kerkinzicht 04/2018, p. 6.

2. De huwelijksviering

De huwelijksliturgie kan plaatsvinden in een eucharistieviering of in een woord- en gebedsviering. Beide zijn volwaardige vormen van het huwelijks sacrament. Gesprek en overleg daarover vindt plaats tijdens het invullen van het pastoraal gedeelte van het huwelijksformulier. Op het einde van

onderdeel A “Voorbereiding en motivering van het huwelijk” wordt de keuze gemaakt en worden de beweegredenen genoteerd.³

Op de volgende bladzijde is het verloop van de huwelijksliturgie in een eucharistieviering of een huwelijksliturgie in een woord- en gebedsviering schematisch weergegeven.

³ We verwijzen naar het huwelijksformulier van de Bisschoppenconferentie van België, van toepassing vanaf 01/01/2018.

Aanvulling: Bij mixta religio (huwelijk tussen een katholiek en een niet-katholiek gedoopte) of disparitas cultus (huwelijk tussen een katholiek en een niet-gedoopte) is er normaal gesproken geen eucharistieviering.

Verloop van de huwelijksliturgie
in een eucharistieviering

Openingsritus

Onthaal en zegening
Intredeprocessie met openingszang
Kruisteken en Bijbelse begroeting van allen
Openingswoord
Kyrielitanie
[Eer aan God]
Openingsgebed

Dienst van het Woord

Eerste lezing
Antwoordpsalm
[Tweede lezing]
Alleluia en evangelie
Homilie

Viering van het huwelijk

Uitnodiging en ondervraging
Trouwbelofte
Kerkelijke bevestiging
Zegening en overreiken van de ringen
Loflied en ev. zegenen en ontsteken huwelijkskaars
Voorbeden

Dienst van de tafel

Bereiden van de gaven
Gebed over de gaven
Prefatie
Dankgebed
Onze Vader
Huwelijkszegen
Vredeswens en Lam Gods
Communie en communiezang
Gebed na de communie

Besluit van de viering

Overreiken van Bijbel, kruisje, icoon
Ondertekenen huwelijksregister
Zegen en wegzending

in een Woord- en gebedsviering

Openingsritus

Onthaal en zegening
Intredeprocessie met openingszang
Kruisteken en Bijbelse begroeting van allen
Openingswoord

Openingsgebed

Dienst van het Woord

Eerste lezing
Antwoordpsalm
[Tweede lezing]
Alleluia en evangelie
Homilie

Viering van het huwelijk

Uitnodiging en ondervraging
Trouwbelofte
Kerkelijke bevestiging
Zegening en overreiken van de ringen
Loflied en ev. zegenen en ontsteken huwelijkskaars
Voorbeden

Onze Vader
Huwelijkszegen

Besluit van de viering

Overreiken van Bijbel, kruisje, icoon
Ondertekenen huwelijksregister
Zegen en wegzending

Bijlage: halte 2, optie 1

<p>Liefste,</p> <p><i>Jij bent het beste wat mij is overkomen.</i></p> <p><i>Bij jou voel ik mij thuis en kan ik mezelf zijn.</i></p> <p><i>Ik wil een goede man/vrouw voor jou zijn.</i></p> <p><i>Jij bent mijn 'soul mate' voor het leven.</i></p>	<p><i>Ik wil je man / vrouw zijn</i></p> <p><i>en ik beloof je trouw te blijven</i></p> <p><i>in goede en kwade dagen,</i></p> <p><i>in armoede en rijkdom,</i></p> <p><i>in ziekte en gezondheid.</i></p> <p><i>Ik wil je liefhebben en waarderen</i></p> <p><i>al de dagen van mijn leven.</i></p>
--	---

Individuele opdracht (5'): duid verschillen aan tussen beide teksten.

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...

Groepsgesprek (10'): wissel de verschillen onderling met elkaar uit.

Plenair gedeelte (30'):

- Verslag uit de groepjes: *welke verschillen heb je ontdekt? Wat vind je waardevol aan de huwelijksbelofte uit de orde van dienst?*

Bijlage: halte 2, optie 2

De huwelijksbelofte:

***Ik wil je man / vrouw zijn
en ik beloof je trouw te blijven
in goede en kwade dagen,
in armoede en rijkdom,
in ziekte en gezondheid.
Ik wil je liefhebben en waarderen
al de dagen van mijn leven.***

Gespreksvragen:

Deze belofte staat vol prachtige woorden met een heel rijke betekenis. Je vindt deze woorden hierboven afgedrukt. Schrijf eerst zelf bij elk woord of groepje woorden wat je hierbij ervaart.

Deze vragen kunnen je op weg helpen.

- Wat was een '*goede dag*' voor jullie relatie en wat was een '*kwade dag*'?
...
- Heb je toen *trouw* ervaren?
...
- Heb je al *rijkdom* en *armoede* ervaren? Daarmee bedoelen we ook periodes dat het heel goed ('rijke' periodes) of minder goed ('arme' periodes) gaat in de relatie.
...
- Hebben jullie al *ziekte* of *gezondheid* ervaren? Hoe gingen jullie daarmee om?
...
- Merk je dat je partner je liefheeft en waardeert? Wanneer? Hoe?
...

Noteer deze herinneringen in een paar woorden. Na afloop deel je deze verhalen met elkaar.